

Makale Bilgisi/Article Info

Geliş/Received: 18.12.2023 Kabul/Accepted: 02.01.2024

Araştırma Makalesi/Research Article, s./pp. 1-17.

YENİ BİN YILDA KURULAN ÜNİVERSİTELERİN SIRALAMA SİSTEMLERİNDEKİ GÜNCEL DURUMLARININ DEĞERLENDİRMESİ

Kasım BİNİCİⁱ, Coşkun POLATⁱⁱ, Erol YILMAZⁱⁱⁱ

Öz

Bu çalışmada, yakın geçmişte kurulmuş üniversitelerin akademik performansları ve gelişimleri, sıralama sistemlerindeki yerleri ve derecelendirme raporlarındaki performanslarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Üniversitelerin konumları, bilinen sıralama sistemleri olan ARWU, CWTS Leiden, CWUR, NTU, QS, SCIMAGO, THE, URAP, US News listelerinden elde edilmiştir. Çalışmada ayrıca, TÜBİTAK'ın^{iv} yayımladığı endekslerdeki veriler de kullanılmıştır. Yayın ve atıf sayılarına ilişkin veriler, InCites veri tabanından indirilmiştir. Karşılaştırmalı bir yaklaşımla yürütülen çalışmada üniversitelerin akademik geçmişi, araştırma üniversitesi statüsü, tıp fakültesine sahip olma durumu gibi ölçütler çerçevesinde analizler yapılmıştır. Böylelikle, yakın geçmişte kurulmuş üniversitelerin tüm üniversiteler içerisindeki konumları yanı sıra, yetkinlik alanı, yayın ve atıf sayısı bakımından benzer profil ve özelliklere sahip üniversitelerin gruplandırılması ortaya konulmuştur. Tüm sıralama sistemlerinde ilk sıralarda yer alan kurumlar, 2000 yılından önce kurulan araştırma statüsüne sahip üniversitelerdir. Bazı sıralama sistemleri özelinde kimi yeni üniversiteler eski üniversitelerden, hatta bazı araştırma üniversitelerinden daha iyi derece yapmıştır. Alan yetkinlikleri, yayın ve atıf sayısı bakımından tıp fakültesi olan ve olmayan yeni üniversiteler kendi aralarında gruplanmıştır. "Yüksek yayın ve atıf" konumunda birikim gösteren tıp fakültesine sahip üniversiteler, alan yetkinliklerinde daha çok "düşük hacim ve kalite" kategorisinde yer almıştır. Tıp fakültesine sahip olmayan üniversitelerin "düşük yayın ve atıf" kategorisinde yer aldığı, alan yetkinliklerinde ise belirgin bir farkın olmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Akademik Üretkenlik, Araştırma Performans Değerlendirmesi, Üniversite Sıralaması, Yeni Üniversiteler.

Assessing the Current Status of Universities Founded in the New Millennium in Ranking Systems

Abstract

The purpose of this study is to investigate the academic performance and development of recently established universities, their positions, and performance in various ranking systems, and rating reports. The universities' positions were obtained from the following ranking systems: ARWU, CWTS Leiden, CWUR, NTU, QS, SCIMAGO, THE, URAP, and US News. The study also drew on data from TÜBİTAK's indexes. Articles and citation data were downloaded from the InCites database. The study was conducted using a comparative approach, and analyses were made based on criteria such as

ⁱ Doç. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Bilgi ve Belge Yönetimi, e-posta: kbinici@karatekin.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-8071-9693.

ⁱⁱ Prof. Dr., Çankırı Karatekin Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Bilgi ve Belge Yönetimi, e-posta: polatcoskun@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-2508-7459.

ⁱⁱⁱ Prof. Dr., Kırıkkale Üniversitesi, Keskin Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, e-posta: erolyilmaz@kku.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-6689-1745.

^{iv} Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu.

academic background, research university status, and whether they have a medical school. Therefore, the positions of recently established universities within all universities were identified, as well as the grouping of universities with similar profiles and characteristics in terms of field competency, articles, and citation data. The institutions that top all ranking systems are research universities that were established before 2000. In some cases, new universities have even outperformed older research universities in specific ranking systems. New universities with and without medical schools were grouped together based on their field competency, articles, and citation data. Universities with medical schools that have high articles and citation data have been found to be in the "low volume and quality" category in terms of field competencies. Similarly, universities without medical schools are in the "low articles and citation" category, and their field competencies are not significantly different.

Keywords: *Scholarly Productivity, Research Performance Assessment, University Ranking, New Universities.*

Structured Abstract

The expansion of university education in Türkiye in the last quarter of the 100th anniversary of the Republic has led to a significant increase in the number of universities. This, in turn, has raised questions about the positions of these universities in global university rankings. This study aims to conduct a comparative analysis of the academic performances and developments of recently established universities using known ranking systems and rating reports.

The data collection and evaluation process were conducted in three stages. In the first stage, the current list of all universities was obtained from the YÖK website. This list was then classified by year of establishment, research university status, medical school ownership, and private or public university status. After that, the location of each university was mapped out using data from different sources, including the ARWU, CWTS Leiden, CWUR, NTU, QS, SCIMAGO, THE, URAP, and TÜBİTAK indexes. In the second stage, the field competency of state universities established in 2006 and 2007 was mapped out in four quadrants (high quality and volume, high volume and low quality, low quality and volume, and high quality and low volume), according to their quality and volume of research output in 130 subject areas published by TÜBİTAK. In the third stage, the article and citation count of public universities established in the same period were obtained from the InCites database. All this data was analyzed for a comparative evaluation. To facilitate the comparison, university rankings, article and citation counts were normalized and visualized in scatter plot, and field competency counts were visualized in heat map and dendrogram graphs.

According to the list published on the YÖK website, in 2023, Türkiye has 208 universities, 129 of which are public and 75 of which are private. Four of the private universities are also vocational schools. The reviews were conducted on 201 universities, excluding those that are not yet fully established and vocational schools. Only 34% of the universities in Türkiye were established before 2000. This is a stark contrast to the 66% of universities that were established after 2000. This rapid increase in the number of universities is a clear sign of the growing importance of higher education in Türkiye.

At the end of study, Türkiye university rankings revealed that the top spots are dominated by universities that were established before 2000 and have research status. This finding suggests that research status and institutional history are key drivers of university performance. However, in the case of the SCIMAGO and URAP ranking systems, many new universities established after 2000 have managed to rank above universities with older academic histories. This suggests that new universities have the potential to compete with older universities in a short period of time. In addition, in the cases of the SCIMAGO, THE, and GYÜE rankings, some universities established after 2000 have ranked above some research universities. It is noteworthy that new universities have ranked above research universities in the relevant ranking systems.

TÜBİTAK's field competency graphs paint a bleak picture for universities established in 2006 and 2007. These universities are mostly clustered in the "low volume and low quality" category, suggesting that they are not yet competitive in many research areas. On the other hand, clustering analysis of universities based on their positions in the graphs revealed a clear separation between universities with and without medical schools. Similarly, scatter plot of universities' article and citation counts shows a clear separation between universities with and without

medical schools. Universities with medical schools are concentrated in the upper-right corner of the plot, while universities without medical schools are concentrated in the lower-left corner. Therefore, the presence of a medical school is a major driver of universities' article and citation counts. However, it is not enough for improving field competencies.

In conclusion, the landscape of university rankings is a patchwork of different approaches, each with its own strengths and weaknesses. Despite their flaws, university rankings have become a powerful tool for evaluating universities in Türkiye. YÖK, the country's higher education governing body, now uses rankings as a key indicator of quality. However, as this study also shows, different variables can affect ranking results. University rankings, despite their shortcomings, are a powerful tool for assessing higher education institutions. For this reason, newly established universities should be evaluated in ranking systems not as a whole, but with other universities that have similar characteristics.

Giriş

Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. yılının son çeyreğinde üniversiteleşmenin yaygınlaşmasıyla birlikte, üniversite sayısında ciddi bir artış yaşanmış, artış ile birlikte de bu üniversitelerin sıralama sistemlerindeki konumları sorgulanır olmuştur. Sıralama sistemleri, üniversiteleri çeşitli ölçütlere göre değerlendirerek, onların uluslararası alandaki konumunu ortaya koymayı hedeflemektedir. Sıralamayı etkileyen çok sayıda değişken olmasına rağmen, çoğu zaman bu durum göz ardı edilerek, genellikle bütüncül bir yaklaşımla üniversitelerin tamamı listelerde tek bir derece ile konumlandırılmaktadır. Ancak üniversitenin akademik geçmişi, yetkinlik alanı, araştırma üniversitesi olup olmama statüsü, tıp fakültesine sahip olma durumu gibi ölçütler de üniversitenin konumunu belirlemede önemli değişkenlerdir. Bu bağlamda, yakın dönemde kurulan üniversitelerin sıralama sistemlerindeki başarı göstergeleri, yükseköğretim sisteminin işleyişinin muhasebesi ve geleceğinin şekillendirilmesi anlamında önemli bir araçtır. Üniversitelerin sıralama sistemlerindeki konumlarını farklı değişkenlerle ele alan çalışmaların yapılması, büyük resmin görülmesi bağlamında önem arz etmektedir.

Sıralama sistemleri, araştırma kurumlarının performansını ve gelişimini değerlendirmek için kullanılan önemli bir araçtır. Öyle ki bu sıralamalar yükseköğretimin gündemini meşgul etmekte ve tartışmalara yol açmaktadır. 2000'li yıllardan itibaren, üniversitelerin ve kurumların uluslararası sıralamaları, yükseköğretim sisteminin küresel rekabet gücünü ve saygınlığını ölçmek için yaygın olarak kullanılmaya başlanmış, yükseköğretim sisteminin gelişimini yönlendirmede ve politika oluşturmada önemli bir rol oynamıştır (Ioannidis ve diğerleri, 2007, s. 2). Bu sistemler, genellikle özel şirketler veya üniversiteler tarafından yayınlanan endeksler ve üst kurumların yayınladığı raporlar aracılığıyla oluşturulmaktadır. Sıralama sistemlerine yönelik tartışmalar ve sistemleri farklı ele alışlar literatürde geniş yer bulsa da bu sistemlere yönelik yaygınlık kazanmış bazı algılar mevcuttur (Binici, 2023). Üniversiteleri derecelendiren sıralama sistemlerinin popülerliği, çok sayıda farklı faktörün bir araya gelmesiyle açıklanabilir. Teorik olarak bu ün, kurumsal mükemmelliğin nesnel ve doğru bir şekilde değerlendirilmesi, finansmanın rasyonel bir şekilde tahsisi, araştırma ve eğitim yatırımlarının önceliklendirilmesi, kamuoyunun bilgilendirilmesi, aday öğrencilerin ve genç araştırmacıların gelişen pazarına rehberlik edilmesi ve kurumların kendi iç değerlendirme ve iyileştirmeleri (Ioannidis ve diğerleri, 2007, s. 2) gibi faydalara bağlanabilir. Bu sistemler uygulamada üniversitelerin kalitelerini değerlendirmede, rekabetlerini teşvik etmede, kurum/program/disiplinler arasında karşılaştırma yapmada, ülkelerin fonlama politikalarına kaynak oluşturmada, yönetim ve yönetişimde bir araç olarak kullanımında, kurulacak iş birliklerinde referans alınmada, planlama, pazarlama, tanıtım ve tercih faaliyetlerinde kullanılmaya başlanmıştır (Binici, 2023; Doğan, 2017, ss. 210-211; Harvey, 2008, s. 189). Bu nedenlerle, sıralama sistemleri yükseköğretim camiasında önemini her geçen gün artırmıştır. Ayrıca bu sistemlerin kurumların kurumsal etkililiğini ölçmek için bir araç (Sheeja, Mathew ve Cherukodan, 2018, s. 155) olmanın yanında, markaları yönetmek ve öğrencilerin tercihlerini yönlendirmek için

kullanılabileceği de düşünülmektedir. Bu bağlamda üniversite sıralamasında iyi yerde olmanın çok sayıda ücretsiz yurt dışı tanıtım sağlayacağı (Yerbury, 2006) değerlendirilmektedir. Bu tür sistemlerde derece yapmak üniversitelerin kamuoyunda ve potansiyel paydaşlarda farkındalık oluşturma, dış iletişim ve pazarlama faaliyetlerini yönlendirme, kurumsal itibar yönetimini ve stratejik planlamasını şekillendirme çabalarını etkilemektedir. Yapılan bir araştırmada, yükseköğretim liderlerinin sıralama sistemlerini, kurumlarını tanıtmak ve markalaştırmak amacıyla kullanmaya yönlendikleri, özellikle üst sıralarda yer alma hedefine odaklandıkları, derecelendirme sistemlerini bir yönetim aracı olarak kullanarak stratejik, yönetsel ve/veya akademik değişim süreçlerinde kaynak olarak değerlendirdikleri tespit edilmiştir (Hazelkorn, 2007'den aktaran Doğan, 2017, s. 210). Üniversiteleri derecelendiren kuruluşların listeleri, Türkiye'deki yükseköğretim sisteminin işleyişini de önemli ölçüde etkilemektedir. Bu listeler, akademik kararların alınmasında, politikaların belirlenmesinde, programların geliştirilmesinde ve uygulamaların yürütülmesinde giderek daha önemli olmaya başlamıştır. Bu etkiyi en somut şekilde gösteren örneklerden biri, Yükseköğretim Genel Kurulunun doçentlik başvuru şartlarında yaptığı değişikliktir. Bu değişiklikle, Yükseköğretim Kurulu'nun (YÖK) "kabul ettiği sıralama kuruluşlarının herhangi birinde yer alan ilk 300 üniversitede kesintisiz en az altı ay yurt dışında araştırma veya öğretim faaliyetinde bulunmuş" adaylara puan verilmeye başlanmıştır (YÖK, 2023). Ayrıca YÖK, sıralama kuruluşlarının bölgesel, ulusal ve evrensel akademik başarı sıralamalarını, üniversite izleme ve değerlendirme raporlarında birer gösterge olarak kullanmaya başlamıştır (YÖK, 2021). Bu göstergeler, üniversitelerin akademik performansını ve kalitesini değerlendirmek için kullanılmaktadır. Tüm bunlar üniversitelerin sıralama kuruluşlarında üst sıralarda yer alma arzularını daha da artırmıştır. Üniversiteler, endekslerdeki konumlarını bir övünç kaynağı ve kurumsal başarı göstergesi olarak geniş kitlelere duyurma amacını taşımakta, stratejik bir hedef olarak endeks sıralamalarında yer almayı planlamakta, endeks göstergelerine odaklanmakta ve bu göstergelerdeki faaliyetlere öncelik vermektedir (Uslu, Çalikoğlu, Seggie ve Seggie, 2020, s. 3).

Dünya genelinde yükseköğretim kurumlarının akademik performansını ve kalitesini değerlendiren en yaygın sıralama sistemleri, alfabetik olarak, ARWU, CWTS Leiden, CWUR, NTU, QS, SCIMAGO, THE, URAP ve US News'tir. Üniversite sıralama sistemleri, metodolojik, pragmatik, ahlaki ve felsefi açılarından çeşitli eleştirilere (Harvey, 2008, s. 189) maruz kalmaktadır. Bu nedenle, sıralamalarda referans alınan veriler ve kullanılan ölçütler açısından dikkatle değerlendirilmesi gerekmektedir. Kuruluşların sıralama metodolojisi farklı olduğundan, doğal olarak üniversite konumları da farklı olabilmektedir. Yapılan bir araştırma, sıralama sistemlerinin kullandığı ölçüt, metodoloji, veri kaynağı veya ölçüt ağırlıklarındaki değişikliğin, üniversite sıralamalarında konum değişikliğine neden olduğunu (Doğan, 2017) ortaya koymuştur. Sıralama sistemlerinden QS, THE, US News ve CWUR sistemleri, yöntem olarak çokça tartışılan itibar anketlerini de bir değerlendirme metodu olarak kullanmaktadırlar. Adı geçen tüm sıralama sistemleri üniversiteleri araştırma, eğitim,

öğrenci kalitesi, uluslararasılaşma ve öğretim kadrosu gibi çeşitli ölçütler temelinde sıralamaktadır.

Sıralama sistemlerinin metodolojileri bir dizi dış kaynaktan gelen veri girişlerine dayanır. Bunu üç grupta toplamak olanaklıdır: 1) Web of Science, InCites, Scopus ve SciVal gibi bibliyometrik veya atıf endeksi veri tabanlarından kurumsal veya araştırma çıktısına dayalı veriler; 2) insan kaynakları, öğrenci yönetimi, finans gibi üniversite bölümlerinden alınan veriler; 3) öğretim üyeleri, öğrenciler, mezunlar ve işverenlerle yapılan itibar anketleri ("University Rankings", 2023). Veri girişlerinin farklı olması, doğal olarak da kullanılan ölçütler, seçilen performans göstergeleri ve bunların ağırlıklarının endeksler arasında değişken (Arkalı Olcay ve Bulu, 2016, s. 97) olmasını sağlamaktadır. Diğer taraftan, bu sistemlerin ortak olarak kullandığı bazı değişkenler de bulunmaktadır. En yaygın kullanılan değişkenler, üniversitelerin akademik performansına yönelik yayın çıktıları ve atıf sayılarıdır. Yayın çıktıları, üniversitelerin araştırma faaliyetlerinin bir göstergesidir. Atıf sayıları ise üniversitelerin yayınlarının uluslararası bilim camiasında ne kadar ilgi gördüğünü göstermektedir. Araştırma çıktılarına yönelik olan yayın sayısı ve atıf sayısı, diğer göstergelere (eğitim/öğretim, akademisyen kalitesi, eğitim kalitesi, uluslararası görünüm, endüstri çıktısı, değer) göre (Arkalı Olcay ve Bulu, 2016, s. 98; Saraç ve Erdoğan, 2023; UniversityRankings.ch, 2023) ortak ölçüttür. Tüm bu değerlendirmeler ışığında, bir üniversitenin sıralama sistemlerinde ulusal/uluslararası görünürlüğünü artırabilmesi adına sözü edilen göstergelere yönelik faaliyetleri iyileştirmesinin sıralamadaki sonucunu etkileyebileceğini söylemek mümkündür.

Dünyadaki üniversiteleri değerlendiren sistemlerden farklı olarak, yerel boyutta Türkiye'de üniversite derecelendirmesi alanında önemli çalışmalar yürüten TÜBİTAK, "Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi (GYÜE)" ve "Üniversitelerin Alan Bazlı Yetkinlik Analizi" adında iki rapor (TÜBİTAK, 2023a, 2023b) yayınlamaktadır. Bu raporlar, üniversitelerin araştırma, eğitim ve topluma katkı alanlarında elde ettikleri başarıları değerlendirme amacını taşımaktadır. "Girişimci ve Yenilikçi Üniversite Endeksi", üniversitelerin girişimcilik ve yenilikçilik alanındaki performansını değerlendirmek için kullanılan bir sıralama sistemidir. Bu raporda, üniversitelerin araştırma, eğitim ve topluma katkı alanlarında elde ettikleri başarıları, girişimcilik ve yenilikçilik açısından değerlendirilmektedir. "Üniversitelerin Alan Bazlı Yetkinlik Analizi Raporu" ise üniversitelerin araştırma performansını ve kalitesini, alan bazında değerlendirmek için kullanılan bir rapordur. Bu raporda, hacim boyutunda 4, kalite boyutunda 7 olmak üzere toplamda 11 gösterge ile üniversitelerin "görece bağlı odaklanma endeksi" ortaya konmaktadır (TÜBİTAK, 2023b, s. 15). Diğer sıralama sistemlerinin bütüncül yaklaşımından farklı olarak, alan bazında yerel boyutta üniversitelerin araştırma çıktılarının hacmini ve kalitesini diğer üniversiteler ile kıyaslayarak ortaya koyan bu çalışma, genç üniversitelerin yetkinlik alanlarını ortaya koyma adına olumlu bir gelişmedir.

Tanınmış sıralama sistemlerinde (THE, QS, ARWU ve URAP) yer alan Türkiye'deki üniversiteler üzerinde yapılan bir çalışmada, dünya genelinden sıralamaya dâhil olan

üniversitelerin belirli bir büyüklükte, itibar anketlerinde tanınma derecesine erişmiş ve yayın çıktıkları İngilizce olan kurumlar (Arkalı Olcay ve Bulu, 2016, s. 102) olduğu görülmüştür. Dolayısıyla tüm üniversiteleri tek bir derece ile tek listede değerlendirmek, bunun da ötesinde bir kalite göstergesi olarak kullanmak genç üniversiteleri köklü üniversitelerin gölgesinde bırakmaktadır. Bu bakımdan yakın geçmişte kurulmuş olan üniversitelerin tüm üniversiteler içerisinde akademik geçmiş, yetkinlik alanı, araştırma üniversitesi statüsü, tıp fakültesine sahip olma durumu gibi ölçütler çerçevesinde sıralama sistemlerinde konumlarının sorgulanması, daha adil bir sıralamanın ortaya konması anlamında önem arz etmektedir. Yakın geçmişte kurulmuş üniversitelerin akademik performansları ve gelişimleri, bu üniversitelerin sıralama sistemlerindeki konumları ve derecelendirme raporlarındaki performansları yoluyla değerlendirilebilir. Bu çalışmada, bilinen sıralama sistemleri ve derecelendirme raporları kullanılarak, yakın geçmişte kurulmuş üniversitelerin akademik performansları ve gelişimleri hakkında karşılaştırmalı bir analizin yapılması amaçlanmıştır.

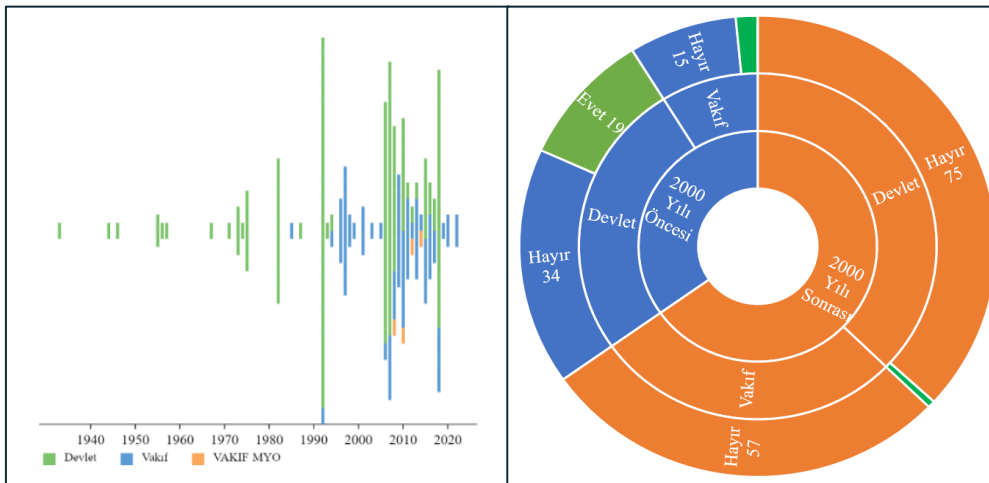
Yöntem

Yakın geçmişte kurulan üniversitelerin sıralama sistemlerindeki konumları ve derecelendirme raporlarındaki performanslarının konu edildiği bu çalışmada, verinin elde edilmesinden değerlendirmesine kadar üç aşamalı bir süreç işletilmiştir. Birinci aşamada Türkiye'deki üniversitelerin sıralama sistemlerindeki konumlarını belirlemek ve 2000 yılından sonra kurulan genç üniversiteleri diğer üniversiteler ile kıyaslamak için sıralama sistemlerinin listelerine bakılmıştır. Bu aşamada, temel veri setini oluşturmak amacıyla tüm üniversitelerin güncel listesi YÖK'ün sayfasından temin edilmiştir. Bu liste kuruluş yılı, araştırma üniversitesi, tıp fakültesi sahipliği, vakıf ve devlet üniversitesi olma durumlarına göre sınıflandırılmıştır. Daha sonra farklı isimlendirmeler ile derecelendirme listelerinde yer alma durumu dikkate alınarak, her üniversitenin 9 sıralama listesindeki son yıl olan 2022/2023 yılına ait konumları elde edilmiştir. Derecelendirme sistemlerinde 1, en iyi sıralamayı temsil etmektedir. Ancak görsellerde okunurluğunu daha anlamlı hale getirmek için derece sırası tersine çevrilmiştir. Konumlarını kıyaslamak için de tüm dereceler 1-10 arasında değer alacak şekilde normalleştirilmiştir. İkinci aşamada, aynı yılda kurulan üniversitelerin yetkinlik durumunu değerlendirmek ve üniversitelerin nasıl gruplandığını ortaya koymak amacıyla TÜBİTAK'ın yayımladığı alan yetkinlik analizi raporuna bakılmıştır. 2006 ve 2007 yıllarında kurulan devlet üniversitelerinin toplamda 130 konunun alan yetkinlik grafiklerinde, 4 konuma göre konumlanıp konumlanmadığı durumu bu rapordan elde edilmiştir. Daha sonra alan yetkinlik durumlarına göre üniversitelerin ısı haritası oluşturulmuş ve hiyerarşik olarak küme yapısı ortaya konulmuştur. Üçüncü ve son aşamada ise, genelde sıralama kuruluşlarında ortak değerlendirme ölçütü olan, yayın ve atıf sayısı bakımından yine aynı dönemde kurulan devlet üniversitelerinin nasıl dağılım gösterdiğine bakılmıştır. Bunun için InCites veri tabanında yer alan üniversite yayınları ve atıf sayıları elde edilmiştir. Tüm bu verilerin işlenmesi ve görselleştirilmesi işlemlerinde Excel, Knime, SCIMAGO Graphica ve R programları kullanılmıştır.

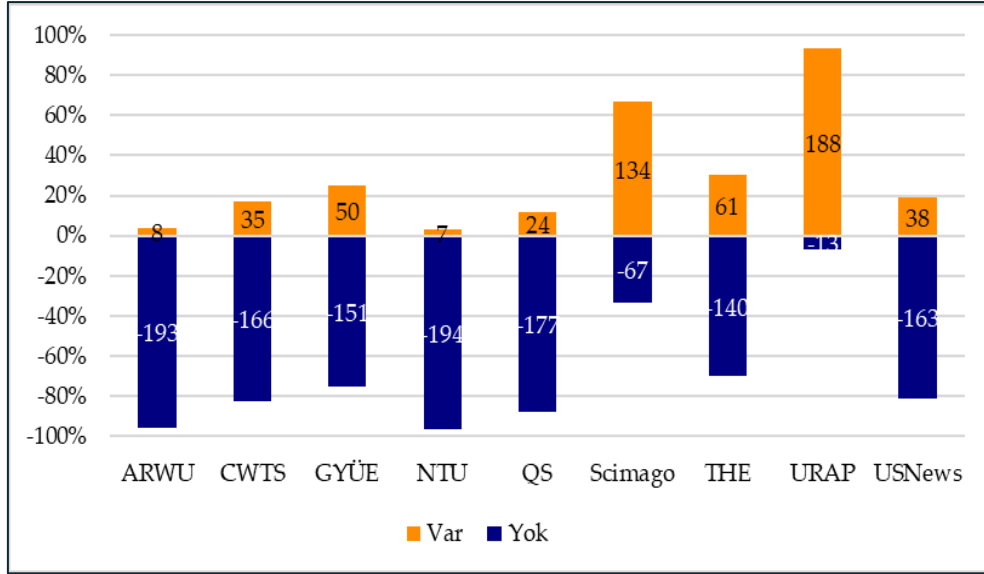
Bulgular

Yakın geçmişte kurulmuş üniversiteleri diğer üniversiteler ile kıyaslamak için akademik performansları ve gelişimleri, bu üniversitelerin kuruluş yılı, akademik geçmişi, yetkinlik alanı, araştırma üniversitesi statüsü ve tıp fakültesine sahip olma durumu gibi faktörler göz önüne alınarak değerlendirilmeye çalışılmıştır. YÖK'ün web sayfasında yayınlanan listeye göre 2023 yılında Türkiye'deki üniversite sayısı 208'dir. Bunlardan 129'u devlet, 75'i vakıf, 4 tanesi vakıf statüsünde meslek yüksekokuludur. Listede 2 devlet, 1 vakıf üniversitesinin sadece isim bilgileri yer almaktadır. Muhtemelen yapılandırılması tamamlanmayan bu üniversiteler ile meslek yüksekokulları değerlendirmeye dâhil edilmemiştir. İncelemeler 201 üniversite üzerinden yapılmıştır.

Ülkede üniversiteleşme durumu yıllar itibari ile orantılı bir şekilde olmamış, bazı yıllarda asimetrik bir şekilde üniversite sayılarında artış olmuştur. 1982 yılına kadar 18 olan üniversite sayısı, bu yılda kurulan 9 yeni üniversiteyle 27'ye yükselmiştir. 1992 yılına kadar açılan yeni üniversite sayısı 26 olmuş, böylelikle üniversite sayısı 53 olmuştur. 2006 yılından sonra yeni üniversite açma serüveni belirgin bir şekilde kendini göstermiş, özellikle 2006, 2007 ve 2018 yıllarında devlet üniversitelerinin sayısında ciddi artış olmuştur. 1994 yılına kadar 2 olan vakıf üniversite sayısı, bu yıldan sonra sürekli olarak artmaya devam etmiştir. Türkiye'deki üniversitelerin %34'ü (n=71) 2000 yılından önce kurulmuştur. Bu oranın, 2000 yılından sonra kurulan üniversitelerin oranının (%66, n=137) oldukça altında olması, Türk yükseköğretiminde son yıllarda yaşanan hızlı üniversiteleşmenin açık bir göstergesidir. Üniversitelerin sayısal genişlemesi, yükseköğretim kurumlarında araştırma üniversitesi görevlendirmesinin zorunlu hale gelmesine yol açmıştır. YÖK'ün son yıllarda araştırma üniversitesi olarak desteklediği üniversitelerin dağılımlarına bakıldığında, ağırlığın büyük kısmının (n=19) 2000 yılından önce kurulan devlet üniversitelerinde olduğu görülmektedir. 2000 yılından önce kurulan vakıf üniversitelerinden sadece 3 tanesi araştırma üniversitesi statüsüne sahiptir. 2000 yılından sonra kurulan üniversiteler içerisinde bu statüde sadece bir devlet üniversitesi (İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa) vardır (Şekil 1). Bu üniversitenin tıp fakültesine sahip olması dikkat çekicidir.

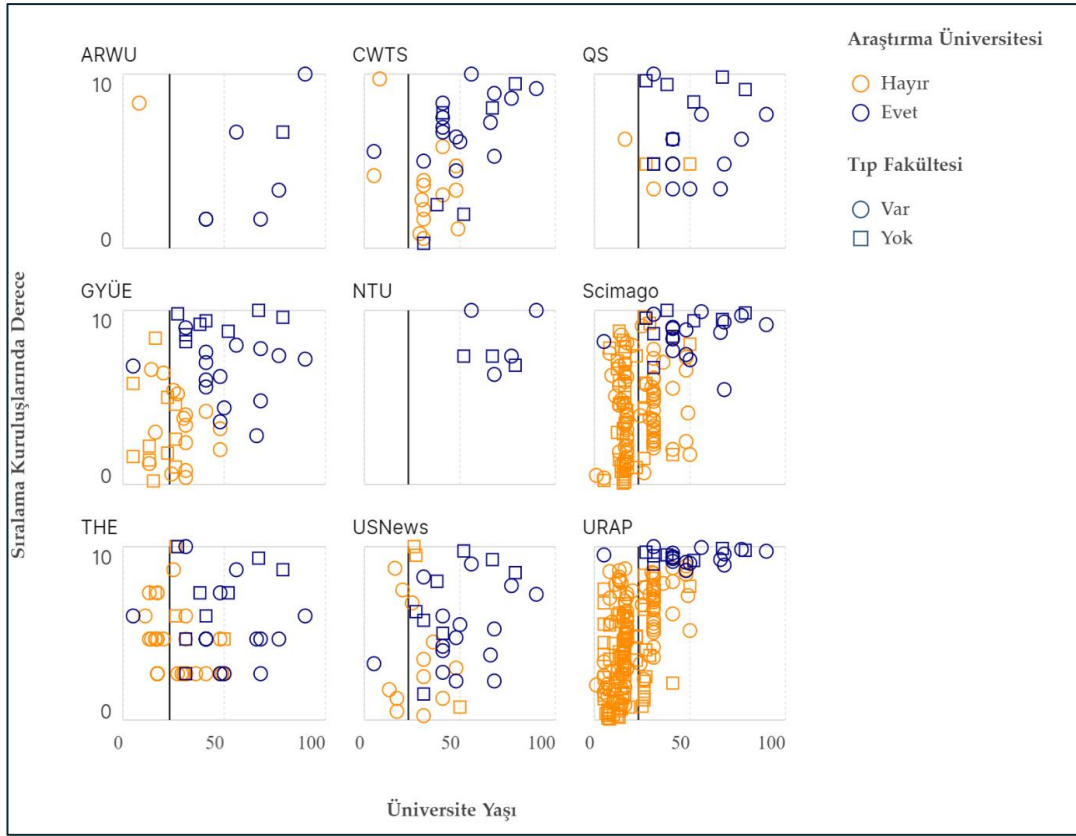

Şekil 1: Yıllara ve türlerine göre üniversitelerin dağılımı

Şekil 1: Üniversitelerin sıralama sistemlerinde listelenme durumları

YÖK'ün üniversiteleri izleme ve değerlendirme ölçütleri ile 2023 yılında değiştirilen doçentlik başvuru şartları incelendiğinde üniversiteleri derecelendiren sıralama sistemlerinin çıktılarını birer ölçüt olarak kabul edildiği anlaşılmaktadır. Bir değerlendirme ölçütü olarak YÖK'ün referans aldığı kuruluşların sıralamalarında Türkiye'deki üniversitelerin durumlarına bakıldığında; ARWU'da %3,9 (n=8), CWTS'de %17,4 (n=35), NTU'da %3,4 (n=7), QS'de %11,9 (n=24) oranında üniversite ancak sıralamaya girebilmiştir. Bir basın kuruluşu ve itibar anketine dayalı bir derecelendirme sistemi olan THE'da, üniversitelerin %30,3'ü (n=61) sıralamaya girebilmiştir. Benzer bir kuruluş olan USNews sıralama sisteminde de üniversitelerin %18,9'u (n=38) listeye dâhil olabilmektedir. Dünya üniversitelerini listeleyen bir diğer sistem olan SCIMAGO'da üniversitelerin %66,6'sı (n=134) derecelendirilmiştir. Yerel bir sıralama kuruluşu olan URAP'ın Türkiye üniversiteleri listesinde ise üniversitelerin %93,5'i (n=188) derecelendirilmiştir. TÜBİTAK'ın son zamanlarda yayınladığı GYÜE'de ise üniversitelerin %24,8'ine yer verilmiştir (Şekil 2). 12 üniversite ise bu çalışma kapsamında değerlendirilen 9 derecelendirme listesinin hiçbirinde yer almamıştır. Söz konusu bu üniversiteler daha çok 2018 ve 2019 yıllarında kurulan üniversitelerdir.

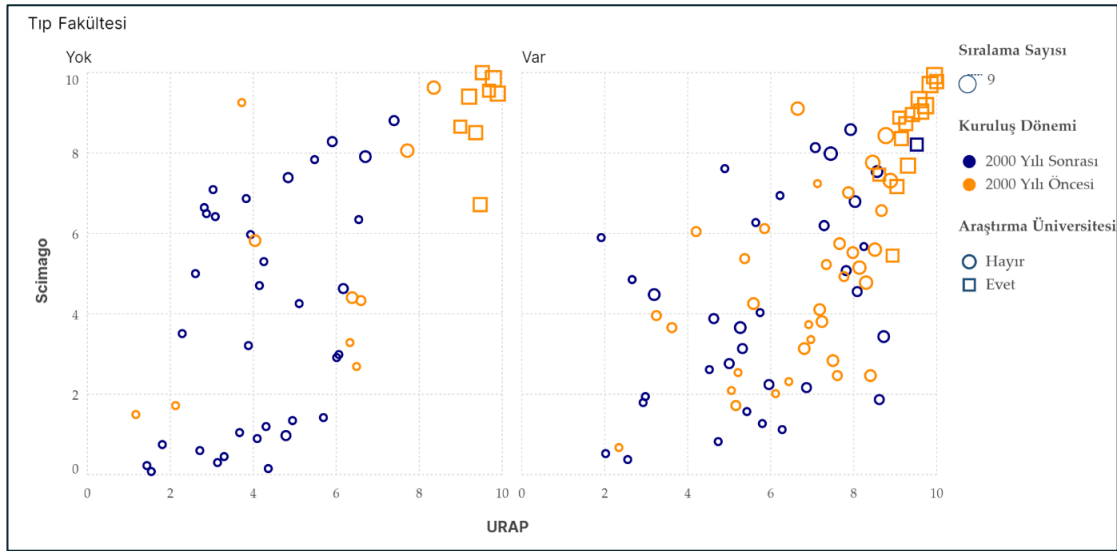

Şekil 2: Sıralama sistemlerinde üniversitelerin dağılımı

Üniversitenin tarihi derinliği, eğitim ve araştırmada deneyim ve geleneğinin bir göstergesidir. Bu bakımdan, çalışmada derecelendirme sistemlerinde üst sıralarda yer alma durumu ile üniversitelerin eğitim ve araştırma deneyim ve birikimini temsil eden faaliyet süresi arasındaki bağlantı sorgulanmıştır. Her bir derecelendirme sistemi için ayrı ayrı ortaya konulan dağılım grafiğinin "Y" ekseninde üniversitenin normalleştirilmiş sıralama durumu, "X" ekseninde ise üniversitenin faaliyette bulunduğu yıl sayısı gösterilmiştir. 2000 yılından sonra kurulan üniversitelerin durumunu ortaya koymak için de yatay eksende 23 yılın eşik değeri dikey çizgi ile gösterilmiştir. Buna göre genellikle tüm sistemlerde 2000 yılından önce kurulan ve araştırma statüsüne sahip üniversitelerin yüksek konumda derecelendirildiği görülmektedir. 2000 yılından sonra kurulan üniversitelere bakıldığında, yükseköğretimin tanımış olduğu sıralama sistemlerinden olan ARWU ve QS'de birer (Sağlık Bilimleri, İstanbul Aydın), CWTS'de ise ancak 3 genç üniversite (Sağlık Bilimleri, İstanbul-Cerrahpaşa, Samsun) sıralamaya girebilmiştir. Bu üniversitelerin tıp fakültesine sahip olması dikkat çekicidir. NTU'da ise 2000 yılından sonra kurulan hiçbir üniversite sıralamaya dâhil olamamıştır. Benzer şekilde 2000 yılından sonra kurulup THE ve USNews'de derecelendirilen üniversitelere bakıldığında, yine tıp fakültesine sahip olan üniversitelerin listede olduğu görülmektedir. Özellikle SCIMAGO ve URAP sıralamalarında 2000 yılından sonra kurulan birçok üniversitenin, akademik geçmişi daha önce olan üniversitelerden nispeten daha yüksek yerde konumlandığı kısımda yoğunluğun olduğu görülmektedir. Diğer taraftan SCIMAGO, THE ve GYÜE özelinde araştırma üniversitesi olmayan bazı yeni üniversitelerin, 2000 yılından

önce kurulan kimi araştırma üniversitelerinden yüksek yerde konumlanmaları da dikkat çekicidir (Şekil 3).

URAP ve SCIMAGO sıralama sistemlerinde yer alan üniversite sayısı, diğer sıralama sistemlerine göre daha fazladır. Bu nedenle her iki sistemde yer alan üniversitelerin kuruluş dönemi, tüm sıralama sistemlerinde yer alma sayısı, araştırma üniversitesi statüsü ve tıp fakültesine sahip olma durumuna göre dağılım grafiği oluşturulmuştur. Buna göre, tıp fakültesine sahip olan ve olmayan üniversitelerin URAP ve SCIMAGO sistemlerindeki dereceleri bağlamında dağılımlarını gösteren grafikte, en üst konumda yer alan üniversitelerin 2000 yılından önce kurulan araştırma üniversiteleri olduğu anlaşılmaktadır. Söz konusu üniversitelerin grafikteki boyutlarına bakıldığında, ilgili üniversitelerin bu araştırma kapsamına dâhil olan diğer sıralama sistemlerinde de yer aldığı görülmektedir (Şekil 4).

Şekil 3: Tıp fakültesine sahip olma durumuna göre üniversitelerin SCIMAGO ve URAP sıralamalarında dağılımı

Üniversitelerin aktif olarak eğitime başlama süresinin, sıralama sistemlerine girmede, hatta üst sıralarda yer almada etkili bir unsur olduğu Şekil 3 ve 4'ten açık bir şekilde anlaşılmaktadır. Faaliyet süresi yüksek olan üniversiteler, eğitim ve araştırmada deneyim ve geleneğinin yanı sıra birimlerin akademik yapılandırmalarını tamamlamaları nedeniyle, sıralama kuruluşlarında dikkate alınan değerleri ortaya koymada daha avantajlı konumdadırlar. Dolayısıyla eski üniversiteler ile yeni üniversiteleri aynı metrikle değerlendirmek gerçekçi bir durum değildir. Bu nedenle faaliyet süresi birbirine yakın olan üniversiteleri bir arada değerlendirmek daha yerinde olacaktır. Bunun da ötesinde, genç üniversiteleri, birçok akademik birimin yapılandırmasını tamamlayamamaları nedeniyle bir bütün olarak değil, bölünmüş bir yapıda değerlendirmeye almak daha uygun bir yaklaşımdır. TÜBİTAK'ın yayınladığı "Üniversitelerin Alan Bazında Yetkinlik Analizi" raporu da bu bağlamda önemli bir derecelendirme yaklaşımıdır. İlgili raporda, toplamda 130 konuda alan yetkinlik grafikleri paylaşılmıştır. Üniversite ortalamaları esas alınarak hacim ve kaliteye göre dört kategoride (yüksek kalite ve hacim, yüksek hacim ve düşük kalite, düşük kalite ve hacim, yüksek kalite ve düşük hacim) üniversitelerin görece yetkinliği konumlandırılmıştır. Bu

grafikler referans alınarak 2006 ve 2007 yılında kurulan üniversitelerin kaç alanla hangi kategoride yer aldığı hesaplanarak Tablo 1’de sunulmuştur. Tablo bir bütün olarak değerlendirildiğinde, ilgili üniversitelerin en az 33 en fazla 99 alan yetkinlik grafiklerinde yer almadığı görülmektedir. Bu duruma, üniversitelerin akademik ve araştırma birimlerinin ilgili alanlarda olmamaları en büyük neden olarak gösterilebilir. Alan yetkinliklerinin ağırlığı daha çok düşük hacim ve düşük kalite kategorisinde olmuştur. Hem yüksek hacim hem de yüksek kalite kategorisinde en düşük 3 sayı ile Amasya Üniversitesi, en fazla 33 alan ile Düzce ve Karabük Üniversitesi yer almıştır (Tablo 1).

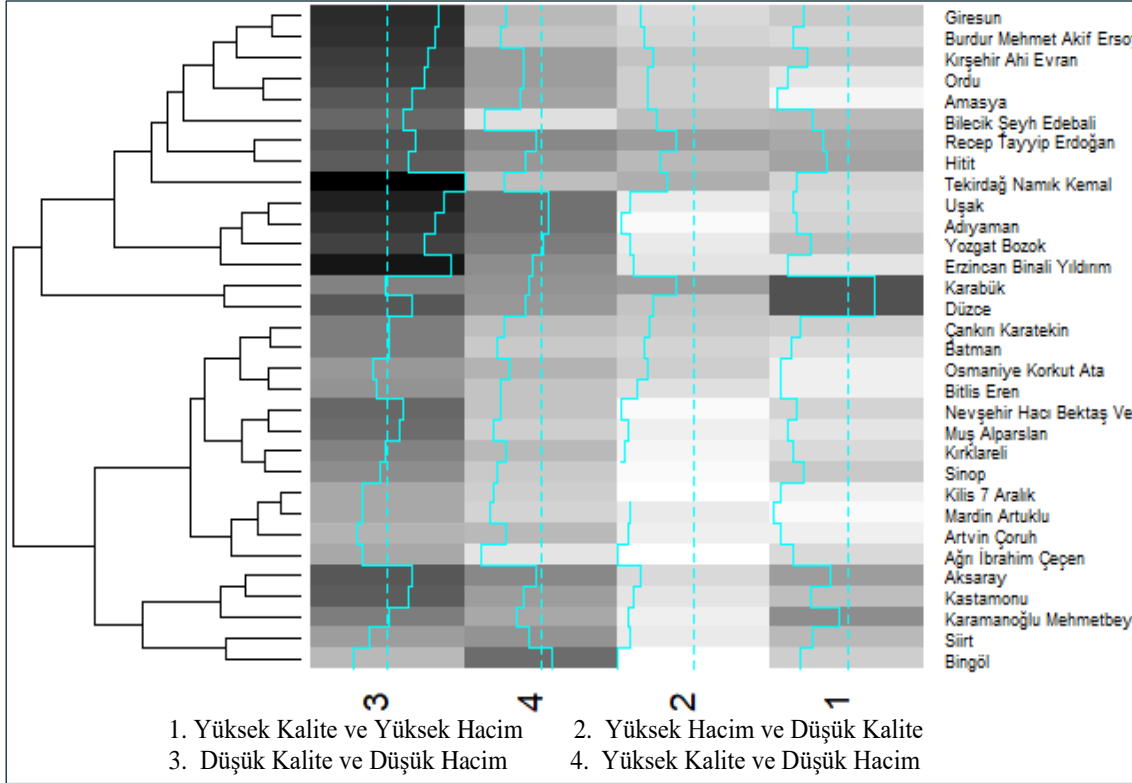
Tablo 1: Üniversitelerin hacim ve kaliteye göre alan yetkinlik sayıları

Üniversite						Üniversite					
	Yok	Yüksek Hacim	Yüksek Kalite	Yüksek Hacim	Düşük Kalite		Düşük Hacim	Yüksek Kalite	Düşük Hacim	Düşük Kalite	
*Adıyaman	53	9	2	27	39	*Karamanoğlu Mehmetbey	62	22	4	17	25
Ağrı İbrahim Çeçen	98	8	1	6	17	*Kastamonu	61	13	6	19	31
*Aksaray	48	19	8	23	32	*Kırklareli	81	8	3	14	24
*Amasya	67	3	10	18	32	*Kırşehir Ahi Evran	50	12	12	19	37
Artvin Çoruh	93	4	4	14	15	Kilis 7 Aralık	99	4	0	10	17
Batman	78	7	9	11	25	*Mardin Artuklu	97	2	5	9	17
*Bilecik Şeyh Edebali	67	14	13	7	29	Muş Alparslan	82	6	4	10	28
Bingöl	77	10	1	28	14	Nevşehir Hacı Bektaş Veli	78	9	2	12	29
Bitlis Eren	86	4	7	12	21	*Ordu	59	6	10	19	36
Burdur Mehmet Akif Ersoy	62	8	9	12	39	Osmaniye Korkut Ata	81	4	10	15	20
Çankırı Karatekin	71	10	11	13	25	*Recep Tayyip Erdoğan	38	17	19	23	33
*Düzce	33	33	12	20	32	*Siirt	71	14	5	21	19
*Erzincan Binali Yıldırım	52	6	6	22	44	Sinop	84	11	2	11	22
*Giresun	57	11	8	14	40	*Tekirdağ Namık Kemal	44	9	16	13	48
*Hitit	47	18	14	20	31	*Uşak	48	8	5	27	42
*Karabük	33	33	19	21	24	*Yozgat Bozok	51	13	5	25	36

*Tıp fakültesi olan üniversiteler.

Alan yetkinlik sayılarına göre üniversitelerin hangi konumda birikim gösterdiği ve bu birikimlerin üniversiteleri nasıl kümelendirdiği de öğrenilmek istenmiştir. Bunun için hacim ve kalite değişkenlerinin birleşiminden oluşan dört kategoride, üniversitelerin alan yetkinlik sayısı matrisi kullanılarak ısı haritası ile birlikte üniversitelerin hiyerarşik kümeleneşini gösteren bir dendogram oluşturulmuştur (Şekil 5). Dendogramın ortaya koyduğu kümeye göre, tıp fakültesi olan ve olmayan üniversitelerin ayrı yerlerde konumlandığı görülmektedir. İstisna olarak, görselin üst kısmında Burdur Mehmet Akif Üniversitesi tıp fakültesi olan üniversiteler içerisinde konumlanmıştır. Benzer şekilde görselin alt kısmında daha çok tıp fakültesi olmayan üniversiteler bir yerde kümeleneşmiştir. Bu grup içerisinde tıp fakültesine sahip olan üniversitelerin (Aksaray, Karamanoğlu Mehmetbey, Kastamonu, Kırklareli,

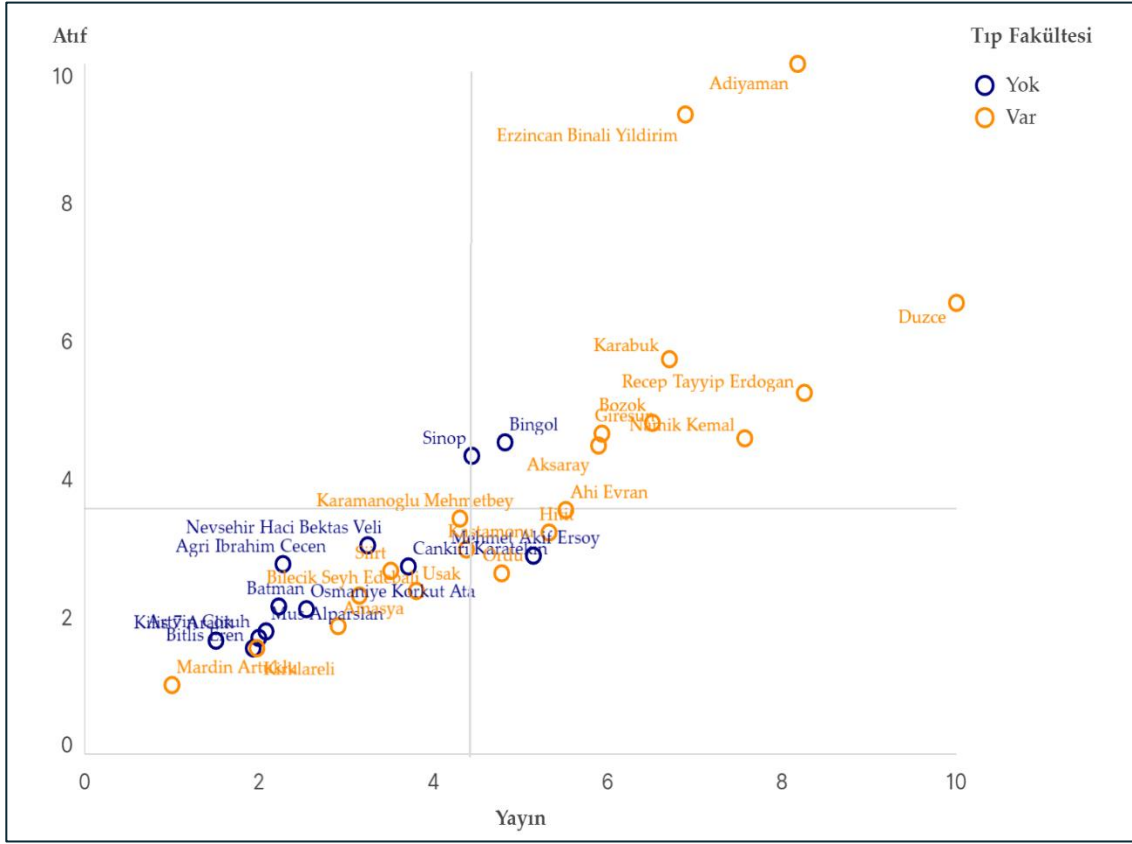
Mardin Artuklu ve Siirt) ortak özelliği tıp fakültesinin yakın bir geçmişte açılmış olmasıdır. Söz konusu bu sonuç olağan bir durumdur. Isı haritası değerlendirildiğinde, tıp fakültesi ağırlıklı olan üniversite grubunun, “düşük kalite, düşük hacim” konumunda yoğunluğunun fazla olduğu görülmektedir. Bunlardan farklı olarak Düzce ve Karabük Üniversitelerinin, “yüksek kalite, yüksek hacim” kısmında yoğunluğu daha fazla olmuştur. Diğer taraftan, tıp fakültesi olmayan üniversitelerin dört kategoride alan yetkinliğindeki yoğunluğu birbirinden çok farklı değildir.

Şekil 4: Alan yetkinlik konumlarında üniversitelerin dağılımı ve küme yapısı

Yukarıda da belirtildiği gibi, hemen tüm sıralama kuruluşlarının ortak veri girdisi, üniversitelerin akademik performansına yönelik yayın ve atıf çıktılarıdır. Atıf indekslerinden alınan bu veriler çeşitli parametrelerle zenginleştirilerek ve ağırlıklandırılarak üniversiteler derecelendirilmektedir. Bu bakımdan ağırlıklandırma durumu ve metodoloji farklı olsa da hemen hemen tüm sıralama sistemlerinin esas parametresi olan yayın ve atıf sayıları açısından üniversiteleri değerlendirmek, olası konumları hakkında önemli fikirler verecektir. Bu bakış açısıyla, InCites veri tabanından 2006 ve 2007 yılında kurulan üniversitelerin yayın ve atıf sayıları elde edilmiştir. Her iki değişkenin 1 ve 10 arasında değerleri normalleştirilerek dağılım grafiğinde gösterilmiştir. Yayın ve atıf sayılarının ortalamaları eşik değer alınarak dikey ve yatay ekseninde görsel bölümlendirilmiştir. Böylelikle yayın ve atıf sayılarının yüksekliği veya düşüklüğü birlikte değerlendirilerek üniversitelerin konumları ortaya konmaya çalışılmıştır. Elde edilen grafiğe göre (Şekil 6), tıp fakültesine sahip olan üniversitelerin büyük bir çoğunluğu “yüksek yayın ve atıf”ın olduğu yerde konumlanmıştır. Diğer taraftan tıp fakültesi olmayan üniversitelerin de büyük çoğunluğu “düşük yayın ve atıf” kısmında konumlanmıştır. Şekil 5’te olduğu gibi yine yakın geçmişte tıp fakültesine sahip olan

üniversitelerin tıp fakültesine sahip olmayan üniversiteler içerisinde konumlanması dikkat çekicidir.

Şekil 5: Yayın sayısı ve atıf sayısına göre üniversitelerin dağılımı

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. yılının yakın döneminde kurulan üniversitelerin sıralama sistemlerindeki konumları, yükseköğretim sisteminin işleyişinin ve geleceğinin değerlendirilmesi için önemli bir göstergedir. Bu üniversitelerin konumlarını karşılaştırmalı farklı değişkenlerle ele alan çalışmalar, yükseköğretim sisteminin daha iyi anlaşılmasına ve geliştirilmesine katkı sağlayacaktır. Tüm kusurlarına rağmen bir kalite göstergesi gibi kullanılmaya başlanması, sıralama sistemlerinin popülerliğini akademide giderek daha da artırmaktadır. Dolayısıyla büyük resmin görülmesi adına sıralama sistemlerinde yer alan üniversitelerin karşılaştırmalı olarak değerlendirilmesi, genç üniversiteler için önemli bir fırsattır. Çeşitli değişkenler ölçüt alınarak sıralama sistemlerine göre üniversitelerin durumlarının analizinin yapıldığı çalışmadan elde edilen bulguların aşağıdaki gibi özetlenmesi mümkündür:

Türkiye yükseköğretimindeki üniversitelerin tüm sıralama sistemlerindeki konumları incelendiğinde, genellikle 2000 yılından önce kurulan ve araştırma statüsüne sahip üniversitelerin ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir. Bu durum, araştırma üniversitesi statüsünün ve üniversitenin faaliyet süresinin sıralamada etkili bir unsur olduğunu göstermektedir. Ancak SCIMAGO ve URAP sıralama sistemleri özelinde, 2000 yılından sonra kurulan birçok yeni üniversite, akademik geçmişi daha eski olan üniversitelerin üzerinde

derece almayı başarmıştır. Bu durum, yeni kurulan üniversitelerin kısa sürede eski üniversitelerle rekabet edebilecek potansiyelini ortaya koymaktadır. Ayrıca SCIMAGO, THE ve GYÜE sıralamaları özelinde de 2000 yılından sonra kurulan bazı üniversiteler, araştırma üniversitelerinin bazılarının üzerinde derece almıştır. İlgili sıralama sistemlerinde yeni üniversitelerin araştırma üniversiteleri üzerinde derece alması dikkat çekicidir.

TÜBİTAK'ın yayınladığı alan yeterlik grafikleri, 2006 ve 2007 yıllarında kurulan üniversiteler için kasvetli bir tablo çiziyor. Bu üniversitelerin çoğunlukla "düşük hacimli ve düşük kaliteli" kategorisinde kümelenmesi, birçok araştırma alanında henüz rekabetçi olmadıklarını düşündürmektedir. Diğer taraftan, grafiklerdeki konumlarda yer alma durumlarına göre yapılan kümeleme analizinde tıp fakültesi olan ve olmayan üniversiteler, ayrışık olarak kümelenmiştir. Benzer şekilde, üniversitelerin yayın ve atıf sayıları bakımından dağılımları sonucunda tıp fakültesi olan üniversiteler "yüksek yayın ve atıf kısmında" kümelenirken, "düşük yayın ve atıf kısmında" tıp fakültesi olmayan üniversiteler konumlanmıştır. Dolayısıyla, bir tıp fakültesinin varlığı, üniversitelerin makale ve atıf sayılarının artırımı için önemli bir itici güç olmuştur. Ancak alan yetkinliklerinin geliştirilmesi için yeterli olmamıştır.

Üniversiteler farklı sıralamalara dâhil olurken, bu göstergeleri dikkate alarak değerlendirmelerini yapmalıdırlar. Bu bağlamda, üniversitelerin bilim dünyasındaki konumunu artırma veya sıralamalarda üniversitenin hak ettiği yere yerleşebilmesi adına, sıralama ve değerlendirmelerde dikkate alınan göstergeleri bilmekte yarar vardır. Bu bakımdan değerlendirme kuruluşlarının ele aldığı ölçütlerin farkında olmak, üniversite için yapılacak strateji ve politikalar için de önem arz etmektedir. Sıralama sürecinde daha iyi sıralama elde eden bir kurum, kurumsal performansını ve kalitesini değerlendirmek için gerekli verileri ve bilgileri elde etmiş olacaktır. Bu veriler ve bilgiler, kurumun güçlü ve zayıf yönlerini, fırsatlarını ve zorluklarını belirlemesine, kurumsal stratejisini geliştirmesine ve benzer kuruluşlarla iş birliği yapma fırsatları yakalamasına yardımcı olacaktır (Aithal, Shailashree ve Kumar, 2016, s. 390).

Sonuç olarak, üniversiteleri derecelendiren çeşitli sıralama sistemleri vardır. Üniversite sıralamalarının yapısı, her birinin kendi güçlü ve zayıf yönleri olan farklı yaklaşımların bir karışımıdır. Bu sistemler ölçüt, yöntem, veri kaynağı veya göstergelerin ağırlıkları açısından farklı yaklaşımlarla üniversiteleri derecelendirmektedirler. Birçok boyutuyla eleştirilen bu sıralama sistemleri kurumsal prestiji artırma, rekabet avantajı elde etme, pazarlama faaliyetlerini yönlendirme, stratejik planları şekillendirme gibi amaçların ötesinde bugün YÖK'te üniversiteleri değerlendirmede bir kalite göstergesi olarak kabul edilmektedir. Ancak bu çalışmada da ortaya konulduğu gibi farklı değişkenler sıralama sonuçlarını etkileyebilmektedir. Bütün kusurlarına rağmen sıralama sistemleri yüksek öğretimde etkili bir araç olarak kullanılmaktadır. Dolayısıyla yeni kurulan üniversitelerin sıralama sistemlerinde bir bütün içerisinde değil emsali üniversiteler ile değerlendirmeye alınması daha yerinde olacaktır.

Kaynakça

- Aithal, P. S., Shailashree, V. ve Kumar, P. M. (2016). The study of new national institutional ranking system using ABCD framework. SSRN Scholarly Paper, Rochester, NY. <https://papers.ssrn.com/abstract=2790229> adresinden erişildi.
- Arkalı Olcay, G. ve Bulu, M. (2016). Uluslararası üniversite sıralama endekslerinde Türk üniversitelerinin yeri. *Yükseköğretim Dergisi*, 6(2), 95-103. doi:10.2399/yod.16.003
- Binici, K. (2023). Çankırı Karatekin Üniversitesi'nin araştırma profili: Araştırma performansı ve alan yetkinlik incelemesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. doi:10.54558/jiss.1365822
- Doğan, G. (2017). *Akademik performans odaklı uluslararası üniversite sıralama sistemlerinin genel sıralamalarına ve ölçütlerine göre değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bilgi ve Belge Yönetimi.
- Harvey, L. (2008). Rankings of higher education institutions: A critical review. *Quality in Higher Education*, 14(3), 187-207. doi:10.1080/13538320802507711
- Ioannidis, J. P., Patsopoulos, N. A., Kavvoura, F. K., Tatsioni, A., Evangelou, E., Kouri, I., ... Liberopoulos, G. (2007). International ranking systems for universities and institutions: A critical appraisal. *BMC Medicine*, 5(1), 30. doi:10.1186/1741-7015-5-30
- Saraç, B. ve Erdoğan, B. Z. (2023). Üniversite sıralamaları ne söyle(me)z? Buz dağının görünen ve görünmeyen yüzü. *Yükseköğretim Dergisi*, 13(2), 257-271. doi:10.53478/yuksekogretim.1274645
- Sheeja, N. K., Mathew, S. K. ve Cherukodan, S. (2018). Impact of scholarly output on university ranking. *Global Knowledge Memory and Communication*, 67(3), 154-165. doi:10.1108/GKMC-11-2017-0087
- TÜBİTAK. (2023a). *Girişimci ve yenilikçi üniversite endeksi*. <https://www.tubitak.gov.tr/tr/icerik-girisimci-ve-yenilikci-universite-endeksi> adresinden erişildi.
- TÜBİTAK. (2023b). *Üniversitelerin alan bazında yetkinlik analizi*. <https://tubitak.gov.tr/sites/default/files/2023-yetkinlik-raporu.pdf> adresinden erişildi.
- University rankings guide: A closer look for research leaders. (2023). *Beta.elsevier.com*. 16 Eylül 2023 tarihinde <https://beta.elsevier.com/academic-and-government/university-rankings-guide> adresinden erişildi.
- UniversityRankings.ch. (2023). University rankings based on football league tables. *UniversityRankings.ch*. 14 Eylül 2023 tarihinde https://www.universityrankings.ch/en/methodology/on_rankings/introduction adresinden erişildi.
- Uslu, B., Çalıköğlü, A., Seggie, F. N. ve Seggie, S. H. (2020). TÜBİTAK girişimci ve yenilikçi üniversite endeksi kriterlerinin girişimci üniversitelerde öne çıkan faaliyetler açısından değerlendirilmesi. *Yükseköğretim Dergisi*, 10. doi:10.2399/yod.19.011
- Yerbury, D. (2006, 12 Ocak). Spreading universities' foreign risks. *The Age*. 13 Eylül 2023 tarihinde <https://www.theage.com.au/national/spreading-universities-foreign-risks-20060112-ge1k4w.html> adresinden erişildi.
- YÖK. (2021). Üniversite izleme ve değerlendirme göstergeleri ve açıklamaları-2021. <https://www.yok.gov.tr/Documents/Universiteler/izleme-ve-degerlendirme-kriteri/2021/universite-izleme-ve-degerlendirme-gostergeleri-ve-aciklamalari-2021.pdf> adresinden erişildi.

YÖK. Doçentlik Başvuru Şartlarının Değişikliğine İlişkin Duyuru. Yükseköğretim Genel Kurulu'nun 15.06.2023 tarihli 10 sayılı oturumunda alınan 2023.10.183 sayılı kararı (2023). https://www.uak.gov.tr/DuyuruBelgeleri/2023/8/yokGenelKurulKarari_09082023.pdf adresinden erişildi.

